

بازار طلا در سایه جنگ وار در کود شد

افت حدود دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی طلای ۱۸ عیار، کاهش تقاضا، تعطیلی بخشی از واحدهای صنفی و نوسان ارز باعث شده بازار طلا یکی از سردترین دوره‌های معاملاتی سال‌های اخیر را تجربه کند

در حال حاضر عملاً فعال نیستند و به همین دلیل تعیین یک نرخ مشخص بر اساس انس جهانی یا دلار رسمی با دشواری همراه شده است. به گفته او، در چنین فضایی تنها برخی شاخص‌های غیررسمی مانند قیمت تتر می‌تواند تصویری تقریبی از بازار ارائه دهد؛ شاخصی که بر اساس آن قیمت دلار در محدوده ۱۵۰ تا ۱۵۱ هزار تومان برآورد می‌شود، رقمی که در مقایسه با نرخ ۱۶۶ تا ۱۶۷ هزار تومانی پیش از آغاز حملات اخیر کاهش قابل توجهی نشان می‌دهد.

عقبی معتقد است مجموعه تحولات ژئوپلیتیکی اخیر باعث شده بخشی از فعالان بازار احتمال دستیابی ایران به یک توافق یا پیروزی سیاسی را در نظر بگیرند؛ انتظاری که به کاهش قیمت ارز و طلا دامن زده و فضای روانی بازار را دگرگون کرده است. در نتیجه، برخی دارندگان طلا با نگرانی از افت بیشتر قیمت‌ها به سمت فروش دارایی خود حرکت کرده‌اند، در حالی که خریداران نیز برای جلوگیری از زیان، پیشنهادهایی بسیار پایین‌تر از ارزش واقعی ارائه می‌دهند؛ به گونه‌ای که طلای ۱۸ عیار با وجود ارزش حدود ۲۰ میلیون تومان در هر گرم، در برخی معاملات غیررسمی حتی در محدوده ۱۲ تا ۱۴ میلیون تومان پیشنهاد می‌شود.

حراج طلا در دبی

تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی در خاورمیانه تنها بازارهای داخلی منطقه را تحت تأثیر قرار نداده، بلکه یکی از مهم‌ترین مراکز مبادله طلا در جهان یعنی دبی را نیز با شرایطی متفاوت روبه‌رو کرده است. در روزهای اخیر گزارش‌ها از عرضه طلا با تخفیف قابل توجه در بازار دبی حکایت دارد؛ پدیده‌ای که بیش از هر چیز به اختلال در زنجیره حمل و نقل و کاهش جریان معمول تجارت این فلز گرانبها باز می‌گردد. در شرایط عادی، استاندارد «Dubai Good Delivery» که در بازار طلای امارات اعمال می‌شود، سبب می‌شود قیمت این فلز اندکی پایین‌تر از نرخ مرجع لندن معامله شود. دبی به دلیل جایگاه لجستیکی خود در شبکه تجارت جهانی طلا، همواره یکی از گلوگاه‌های اصلی انتقال شمش میان اروپا، آفریقا و بازارهای آسیایی بوده و همین موقعیت باعث شده تفاوت قیمتی محدودی میان بازار دبی و لندن شکل بگیرد. با این حال تحولات اخیر منطقه‌ای و توقف بخشی از پروازها در خاورمیانه، جریان انتقال شمش طلا را با اختلال مواجه کرده و عرضه کنندگان را در رساندن محموله‌ها به مقصد با دشواری روبه‌رو ساخته است. امارات متحده عربی از دیرباز یکی از قطب‌های اصلی تصفیه و صادرات طلا به بازارهای آسیایی به شمار می‌رود و دبی نیز مسیر انتقال شمش‌هایی است که از سوئیس، بریتانیا و برخی کشورهای آفریقایی وارد این شبکه تجاری می‌شوند. اما افزایش هزینه‌های حمل و نقل و بیمه در شرایط تنش‌های منطقه‌ای موجب شده بسیاری از خریداران از ثبت سفارش‌های جدید خودداری کنند؛ زیرا حاضر نیستند بدون اطمینان از تحویل سریع، هزینه‌های سنگین جابه‌جایی را بپردازند. در نتیجه این وضعیت، طی روزهای اخیر طلا در بازار دبی با تخفیفی تا حدود ۳۰ دلار در هر اونس نسبت به قیمت مرجع لندن عرضه شده است. هرچند بسیاری از فعالان بازار این اختلال را موقتی می‌دانند، اما در صورت تداوم، معامله‌گران در هند و سایر بازارهایی که به صادرات طلای امارات وابسته‌اند ممکن است با چالش‌هایی در تأمین این فلز گرانبها روبه‌رو شوند.

سرنوشت طلا چه می‌شود؟

آینده بازار جهانی طلا اکنون بیش از هر زمان دیگری به انتظارات سرمایه‌گذاران گره خورده است؛ انتظاراتی که از دو منبع اصلی تغذیه می‌شود: نخست، تحلیل فعالان بازار از تغییر موازنه قدرت در منطقه و دوم، اثرات اقتصادی ناشی از افزایش بهای نفت و هزینه‌های جنگ برای طرف‌های درگیر. در روزهای اخیر برخی تحلیل‌ها نشان می‌دهد که به دلیل فشارهای اقتصادی و هزینه‌های روبه‌افزایش، احتمال دارد طرف‌های متجاوز برای جلوگیری از تعمیق خسارات، ناگهان اعلام آتش‌بس کنند؛ سناریویی که در صورت تحقق، می‌تواند منحنی قیمت طلا را وارد مرحله‌ای تازه کند. تجربه تاریخی بازار طلا در بحران‌های ژئوپلیتیک نشان می‌دهد که این فلز گرانبها معمولاً سه مرحله متمایز را طی می‌کند: افزایش تدریجی پیش از بحران، جهش آتی در لحظه بروز درگیری و سپس حرکت تابع شرایط اقتصادی در دوره پسابحران. با این حال مسیر نهایی قیمت طلا صرفاً به وقوع جنگ محدود نمی‌شود. متغیرهایی همچون نرخ بهره واقعی، تورم جهانی، قدرت دلار، سیاست‌بانک‌های مرکزی و وضعیت شاخص‌های مالی از مهم‌ترین عوامل شکل‌دهنده روند آتی بازار هستند.

احمد رضا نقی‌پور

روزنامه نگار

معاملات در بازار افزود که خرید و فروش طلا و سکه هنوز به شکل معمول جریان ندارد، زیرا از یک سو قیمت‌ها ثابت لازم‌را پیدا نکرده و از سوی دیگر روند آنها همچنان کاهشی است. در چنین شرایطی بسیاری از خریداران ترجیح می‌دهند دست‌نگه دارند و منتظر کاهش بیشتر قیمت‌ها بمانند. این فعال بازار طلا کاهش قیمت اونس جهانی، فضای جنگی حاکم بر اقتصاد و افت شدید تقاضای داخلی را از مهم‌ترین عوامل افت قیمت‌ها در بازار ایران عنوان کرد. او در عین حال پیش‌بینی دقیق روند قیمت طلا را دشوار دانست و توضیح داد که هر تحول سیاسی یا اقتصادی در هر نقطه از جهان می‌تواند بلافاصله بر بازار طلا اثر بگذارد. به گفته محمدولی، با توجه به همزمانی شرایط فعلی با ماه مبارک رمضان، شب‌های قدر و تعطیلی‌های پیش‌رو، در صورت تداوم وضعیت موجود احتمال ادامه روند کاهشی قیمت‌ها وجود دارد؛ هرچند انتظار ریزش شدید چندان واقع‌بینانه نیست و در نهایت کاهش قیمت‌ها می‌تواند در محدوده ۱۰ تا ۱۵ درصد باقی بماند. او تأکید کرد اگر جنگ پایان یابد و شرایط اقتصادی به حالت عادی بازگردد، قیمت‌ها احتمالاً در همین سطوح یا نوسانی میان هفت تا ۱۰ درصد کاهش یا حدود پنج درصد افزایش تثبیت خواهند شد.

اختلال اینترنت و آشفتنگی قیمت‌ها

قطعی‌های گسترده اینترنت در روزهای اخیر، علاوه بر ایجاد اختلال در ارتباطات و فعالیت‌های اقتصادی، روند شفافیت در بازار ارز و طلا را نیز با چالش جدی مواجه کرده است. در شرایطی که بخش مهمی از اطلاع‌رسانی قیمت‌ها از طریق سامانه‌ها و پست‌های آنلاین انجام می‌شود، از کار افتادن این ابزارها موجب شده فعالان بازار با کمبود اطلاعات دقیق درباره نرخ‌های واقعی روبه‌رو شوند. در همین زمینه علی عقبی، کارشناس حوزه طلا، با اشاره به وضعیت مبهم قیمت‌ها تأکید می‌کند که بسیاری از سامانه‌هایی که نرخ لحظه‌ای دلار و طلا را اعلام می‌کردند

اخیر بار ریزش دسته‌جمعی قیمت‌ها مواجه شده است. به گفته او، تحولات ناشی از فضای جنگی و کاهش تقاضا موجب شده قیمت طلا در بازار داخلی حتی پایین‌تر از نرخ‌های جهانی قرار گیرد. بذرافشان توضیح داد که افت ۱۴ تا ۱۵ هزار تومانی نرخ ارز، نبود تقاضای مؤثر و نیمه‌تعطیل بودن بازار از مهم‌ترین عوامل این کاهش قیمت به شمار می‌رود. رئیس اتحادیه طلا همچنین به شهروندان توصیه کرد معاملات خود را به زمانی موکول کنند که بازار به ثبات و آرامش بیشتری برسد و از خرید در فضاهای غیرمطمئن خودداری کنند.

طلا ارزان می‌شود؟

طلا که به‌طور سنتی یکی از امن‌ترین دارایی‌ها در دوره‌های بحران و بی‌ثباتی اقتصادی به شمار می‌رود، در ماه‌های گذشته نیز همزمان با افزایش تنش‌های سیاسی و اقتصادی در جهان رکورد‌های متعددی را در بازارهای جهانی ثبت کرده بود. بسیاری از تحلیلگران حتی از احتمال رسیدن قیمت هر اونس طلا به حدود شش هزار دلار تا پایان سال ۲۰۲۶ سخن می‌گفتند. در جریان تحولات جنگی اخیر نیز در برخی روزها قیمت جهانی طلا از مرز پنج هزار و ۲۰۰ دلار عبور کرد. با این حال، روند کلی بازار در روزهای اخیر نشان می‌دهد که کاهش قیمت‌ها، به‌ویژه در بازار داخلی، واقعیتی است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. در همین زمینه، ۱۹ اسفند ماه رئیس پیشین اتحادیه طلا و جواهر تهران با اشاره به شرایط فعلی بازار تأکید کرد که نباید انتظار سقوط شدید قیمت‌ها را داشت. ابراهیم محمدولی با بیان اینکه طلا در نهایت ممکن است حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد ارزان‌تر شود، وضعیت فعالیت واحدهای صنفی را نیز نامنظم توصیف کرد. به گفته او، از میان حدود ۲۰ درصد طلافروشی‌هایی که در روزهای اخیر اقدام به بازگشایی کرده‌اند، تنها هفت تا هشت درصد در محدوده بازار بزرگ تهران فعالیت خود را از سر گرفته‌اند و بقیه در پاساژها و مراکز تجاری سطح شهر برآکنده‌اند. محمدولی با اشاره به کاهش محسوس

بازار طلا که در سال‌های گذشته به‌عنوان یکی از مطمئن‌ترین و سودآورترین پناهگاه‌های سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران شناخته می‌شد، این روزها در سایه تحولات جنگی با وضعیتی کم‌سابقه از بلاتکلیفی روبه‌رو شده است؛ بازاری که نه خریداران با اطمینان وارد آن می‌شوند و نه فروشندگان تمایل چندانی برای عرضه دارند. همزمان با آغاز جنگ و تشدید نااطمینانی‌های اقتصادی و سیاسی، قیمت طلا در بازارهای جهانی و داخلی وارد مسیری متفاوت شد و برخلاف انتظار بسیاری از فعالان اقتصادی، روندی کاهشی به خود گرفت. در همین چارچوب، تنها در هفته نخست جنگ قیمت هر گرم طلای ۱۸ عیار در بازار داخلی حدود دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومان افت کرد؛ کاهشی قابل توجه که توجه تحلیلگران و فعالان بازار را به خود جلب کرده است. شرایط خاص کشور نیز بر این روند تأثیر گذاشت؛ به گونه‌ای که تنها یک روز پس از آغاز جنگ، کشور به دلیل شهادت رهبر انقلاب وارد یک هفته تعطیلی و عزای عمومی شد و فعالیت بسیاری از بازارها متوقف گردید. با پایان این تعطیلات و بازگشایی بازارها در شانزدهم اسفندماه، معاملات از سر گرفته شد، اما قیمت‌ها دیگر در سطوح پیشین قرار نداشتند. در حالی که هر گرم طلای ۱۸ عیار در روز نخست جنگ بیش از ۲۰ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان معامله می‌شد، این رقم در زمان بازگشایی بازار به حدود ۱۷ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان رسید و در روزهای بعد نیز در کانال ۱۷ میلیون تومان تثبیت شد؛ آن هم در شرایطی که اونس جهانی طلا طی همان هفته حدود ۷۶ دلار افزایش یافته بود.

وقوع جنگ و افت قیمت طلا

چند روز پس از بازگشایی بازارها، نشانه‌های رکود و افت قیمت در بازار طلا بیش از پیش نمایان شد؛ بازاری که به گفته فعالان صنفی همچنان در وضعیت نیمه‌تعطیل قرار دارد و از رونق معاملات فاصله گرفته است. در همین زمینه نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران، با اشاره به شرایط حساس این صنف اعلام کرد که بازار در روزهای

“

تحولات ژئوپلیتیکی، افت نرخ ارز و کاهش معاملات باعث شده قیمت طلا در بازار داخلی با وجود رشد اونس جهانی کاهش یابد و فضای بازار در وضعیتی مبهم قرار گیرد

آسیب‌پذیری غذایی کشور های خلیج فارس

بخش عمده‌ای از کالاهای کشاورزی اساسی جهان باید از یک یا چند «نقاط گلوگاهی» در امتداد مسیرهای تجارت دریایی عبور کنند. اهمیت گلوگاه‌های تجارت مواد غذایی در حال افزایش است. زیرساخت‌های حمل و نقل با افزایش حجم تجارت تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرند. در سال ۲۰۰۰ میلادی، سیستم حمل و نقل جهانی ۳۵۴ میلیون تن غلات را جابجا کرد تا سال ۲۰۱۵، این رقم به ۶۱۵ میلیون تن و اکنون به بیش از ۹۰۰ میلیون تن رسیده است. البته کشورها به درجات مختلفی به گلوگاه‌های حیاتی وابسته هستند. اهمیت یک گلوگاه حیاتی برای یک کشور خاص نه تنها به سهم واردات آن کشور که از آن عبور می‌کند، بلکه به میزان سهولت یافتن مسیرهای تأمین یا منابع جایگزین کالای مورد نظر نیز بستگی دارد.

عامل کلیدی دیگر، آسیب‌پذیری یک کشور خاص است. هرچه یک کشور ناامن‌تر یا شکننده‌تر از نظر غذایی باشد، احتمالاً تأثیر اختلال در گلوگاه حیاتی بیشتر خواهد بود. کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC)، به‌ویژه در معرض اختلال در گلوگاه‌های عبوری هستند. این منطقه برخی از وابسته‌ترین کشورها به واردات مواد غذایی در جهان را در خود جای داده است. این بازارهای مصرفی به شدت به صادرات غلات از منطقه دریای سیاه متکی هستند که از طریق چندین گلوگاه عبوری مثل راه‌آهن و بنادر روسیه و اوکراین، از طریق تنگه‌های ترکیه و از طریق کانال سوئز حمل می‌شود. وارد کنندگان خلیج فارس همچنین به محموله‌هایی که از طریق تنگه هرمز و تنگه باب‌المندب به سمت شمال می‌آیند، متکی هستند. بیش از یک‌سوم واردات مواد غذایی شورای همکاری خلیج فارس حداقل از یک گلوگاه عبور می‌کند که هیچ مسیر جایگزینی برای آن وجود ندارد. پیوندهای تاریخی بین ناامنی غذایی و بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی، وابستگی زیاد منطقه به گلوگاه‌ها را به نگرانی تبدیل می‌کند. به‌طور کلی، میزان بالای وابستگی به واردات مواد غذایی (از جمله کمک‌های غذایی) و نهاده‌های وارداتی مانند کود و خوراک دام، نشان‌دهنده قرار گرفتن بیشتر در معرض شوک‌های قیمت بین‌المللی مواد غذایی و شوک‌های عرضه در امتداد زنجیره‌های تأمین بین‌المللی است. منطقه خلیج فارس خریدار اصلی غلات و دانه‌های روغنی (ذرت، گندم، جو، سویا) است که ۴٫۲ درصد از کل واردات دریایی جهان را تشکیل می‌دهد که حدود نیمی از آن از برزیل و آرژانتین تأمین می‌شود. برزیل و آرژانتین همچنین تأمین‌کننده اصلی واردات قابل توجه شکر منطقه خلیج فارس هستند. بنابراین، گذشته از پیامدهای شدید انرژی برای سایر نقاط جهان، بسته‌شدن این تنگه خطر بزرگی را برای امنیت غذایی خاورمیانه ایجاد خواهد کرد. با توجه به آمارها کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس بخش زیادی از مواد غذایی خود را وارد می‌کنند و برای تحویل این واردات به شدت به نقاط انسداد دریایی وابسته هستند. این واقعیت که هیچ مسیر دریایی جایگزینی نسبت به خلیج فارس وجود ندارد، خطر را برای کویت، بحرین، امارات متحده عربی و قطر افزایش می‌دهد.

تأثیر جنگ بر طلای جهانی

ورود به معاملات جدید خودداری کرده‌اند و در مقابل، دارندگان طلا و سکه نیز تمایل چندانی به فروش ندارند. در نتیجه بخش قابل توجهی از معاملات کنونی به خرید و فروش‌های اضطراری محدود شده است؛ معاملاتی که اغلب توسط افرادی انجام می‌شود که یا به نقدینگی فوری نیاز دارند یا از نوسانات احتمالی آینده نگرانند.

در این میان، جهش بهای نفت به سطوحی بیش از ۱۰۰ دلار برای هر بشکه، فشار تازه‌ای بر اقتصاد جهانی وارد کرده و نگرانی‌های تورمی را افزایش داده است. افزایش هزینه‌های انرژی به‌ویژه در شرایط جنگی، معمولاً سرمایه‌ها را به سوی دارایی‌های امنی همچون طلا سوق می‌دهد؛ با این حال فضای نااطمینانی نیز می‌تواند رفتار معامله‌گران را محتاطانه‌تر کند.

فعالان بازار می‌گویند در چنین فضایی بسیاری از خریداران از